: اوغللاری کملر؟

: قاسم، طاهر، عبد الله‌در.

: قزلری کملر ؟

: فاطمه، زینب، ام کلثوم، رقیه‌در.

: محمد علیه السلامنڭ نسلی قالغانمی؟

: فاطمه اسملی قزی حضرت علی نکاحنده بولوب شوندن قالغان نسلی بو کونگه قدر کیلمشدر؛ بولارنی «سیدلر، علوی‌لر» دیب آتالور.

: ... کمنڭ قولیمز؟

: ... ه تعالی‌نڭ قولیمز.

: ... منڭ امتندنمز؟

: محمد علیه السلامنڭ امتندنمز.(١)

: ... منڭ ملتندنمز ؟

: ابراهیم علیه السلامنڭ ملتندنمز.(٢)

: ... منڭ نسلندنمز؟

: آدم علیه السلام نسلندنمز.

... دیمك ایله مسلمان بولور؟

: با...

... الا الله محمد رسول الله دیمك ایله مس...

... ر

... بر خاص برگه ایمان کیتورگان بنده‌لرنی ئه‌یتورلر

... بنده‌ن الدینی بونی توتولرینه ئه‌یتورلر

یحظ...

س : لا اله الا اللهنڭ معناسى نيچك ؟

ج : حقلق اوزره قللق قيلنمش ذات يوق مگر الله تعالى گنه‌در.

س: محمد رسول اللهنڭ معناسى نيچك؟

ج : محمد عليه السلام الله تعالى نڭ حق رسولى وايلچيسى در.

س : مسلمانلقنڭ توزوكلگى نيچه نه‌رسه ايله بولور؟

ج : بيش نه‌رسه ايله بولور.

س : آلار قايولر؟

ج : ايمان، نماز، روزه، زكوة، حج.

س : ايمان نى معناده ؟

ج : اينانمق معناسنده.

س : نى نه‌رسه‌گه اينانمق.

ج : پيغمبرمز محمد عليه السلام، الله تعالى طرفندن نى نه‌رسه‌نى كيتورسه، بارچه‌سنى حق ديب تلمز ايله ئه‌يتوب، كوڭلمز ايله اينانمق.

س : اسلام نى معناده.

ج : بوى صونمق معناسنده.

س : نه‌رسه‌گه بوى صونمق؟

ج : الله تعالى نڭ قوشقان اشلرينده بوى صونمق عبادت قيلمقلر.

...انمك نیگزلری نیچه؟

...: برسی تل ایله ئه یتمك ، ایکنچیسی کوڭل
بله اینانمق. یعنی الله تعالی نك برلگن، پیغمبرمز
... علیه السلامنك حقلغن تل ایله ئه یتوب کوڭل
ایله ایشانمقدر.

...چه ئه رسه گه ایمان کیتورماك فرض؟

...ی تورلی نه رسه گه ایمان کیتورمك فرض.
اوّل الله تعالی نك بارلقینه و برلكینه. ایکنچی الله
تعالی نك بارچه فرشته لرینه. اوچنچی الله تعالی نك
بارچه کتابلرینه. دورتنچی الله تعالی نك بارچه
پیغمبرلرینه. بیشنچی بو دنیابتوب آخرت کونی
بولاچاغینه. آلتنچی هر اشنك ایزگوسی و یامانی الله
تعالی نك تقدیری ایله بولووینه. ییدنچی ئولدکمز
صوڭنده قبرمزدن قوبارلوب عراصات میدانینه
باراچقمزغه، یعنی اوشبو ییدی تورلی نه رسه نك
هر قایوسنه حق دیوب ایمان کیتورمك فرضدر.

مکتب بالالرینه اوقوتولورغه مخصوص

شعرلر.

درسدن اوّل اوقولور:

شروع ایده‌م تحصیله یارده‌م ویر گل یا عظیم
نیتمی طوغری ئه یله‌ب مرادم ویر یا کریم
رحمت ایشککنی آچوب قللارکا یاعظیم
حصه دار قیل جمله‌مزی مرادم شول یا کریم
قیل مرحمت ویر منفعت دیه خادم اولالم
طرشوبن محمده خالص امت بولالم
ویر عدالت ویر کمالت قللارکا یاعظیم
جهالتدن هم ظلماتدن خلاص ایله یا کریم
ویر بشارت قللارکا جنت ایله یا عظیم
رحمتك چوق قدرتك تام خالقم سن یا کریم

درسدن صوڭ اوقولور.

یا الهی قیل عنایت بارچه اشکه سن کفیل
انت ربی انت حسبی انت لی نعم الوکیل
تحصیلمی ملتمچون آلت ایدوب یا عظیم
خدمتمی نصیب ئه یله ملتمه یا کریم

ى قيل خاطرده حفظ ايتكل قلبمده
خطا اولسه عفو ايتكل رحمتكله ياكريم
نامنڭ استاذمنڭ عمرلرن قيل اوزون
بختلرن زياده ئەيلەب راحتلك وير ياكريم
آنامنى استاذمنى يارلقاغل يا عظيم
جنت ايتكل اورنلارن قدرتكله ياكريم
كر ايدەمز خواجەمزنى .... نامەلرى ([1])
تربيەسنده او ذاتنڭ تحصيلمز ياكريم
حت ايتكل وجودينى اوزون ايتكل عمرينى
درجەسن اوستون ئەيله دارينده ياكريم
نچ ايتكل عمرلرن حاصل ايتكل مرادن
بز شاكردلر دعاسنى قبول ايتكل الهم

چيتدن كشى كيلگانده اوقولور:

خوش كلديكز مرحبا مرحبا يا مرحبا
رحمت ايتسون هو الله خوش كلديكز مرحبا
آدمكز اوچون چيكسز ثواب يازلسون
ذنبكز عفو اولنسون خوش كلديكز مرحبا

---

١) نقطەلر اورنينه مكتب خواجەسينڭ اسمى اوقولور.

طوغری اولسون فکرگز ملی اولسون اشگز
نورلی بولور قلبگز خوش کلدیگز مرحـ
دینده اخلاص اولگز نیتده صاف اولگز
کورکام اولور اشگز خوش کلدیگز مرحبـ
قیامت کون بولغانده نورلی بولسون یوزگز
جنت بولسون اورنگز خوش کلدیگز مرحـ
ربم بزه طوغری یولنی کوسترمشدر ای قرده‌ش
استه‌یه‌لم طوغری یولنی طرشالم ای قرده‌ش
اویقوده بز غفلتده قالدق آخر ظلمتده
اویغانالم اویغانالم یاتمایالم غفلتده
جمله‌مز بر اولالم اتفاقله طرشالم
اوقویالم اوقویالم آلغه طابا بارالـ

امتحان مجلسنده اوقولور.

دینم اسلام دینیدر نبیم مصطفادر
نسلم آدم نسلیدر بلمك کیره‌ك قرده‌شلر
جناب حق حضرت هر نی قیلسه قدرتی
یوقدن بزنی یاراتدی بلمك کیره‌ك قرده‌
الحی ذوالجلال صفتلاریدر کمال
نیچه‌تورلی جان یاراتدی بلمك کیره‌ك قرد

جانلرنـنك افضلی آدم آتـا بالاسی
محمدنك امتی بلمك كیرەك قردەشلر

...رلر اوّلی آتامز آدم طورر
محمد آخری طورر بلمك كیرەك قردەشلر

یوزده دورت كتاب ایندرمش رسوللرە
دورتسیدر زبور كتاب بلمك كیرەك قردەشلر

...رات زبور انجیل قرآن ایسكه آلـگزلر هر آن
محمدە اینمش قرآن بلمك كیرەك قردەشلر

...رآن ایله عمل قیلمق خداغه طاعت قیلمق
فرضلرنك اوّلیدر بلمك كیرەك قردەشلر

...وش كیلدگز قردەشلر كورگام بولسون مجلسلر
علم دعا مجلسی بو دعا قیلـك قردەشلر

...عا قیلمق سزلردن آمین دیمك بزلردن
اوتنەمز سزلردن دعا قیلـك قردەشلر

...جلسمز باشلانور بلوچیلر شادلانور
آفرین تحسین آلور دعا قیلك قردەش...

«مکتب»

مکتب ملت باقچه‌سی اوقوچیلار آلماسی
معارفنڭ اویاسی اوقوڭ عزیز یاشلرم
بولڭ ملت آتاسی (۱) بو عالمنڭ دانه‌سی
جهالتنڭ اعداسی اوقوب عزیز یاشلرم
بولڭ علم دانه‌سی عالی آنڭ بهاسی
بیوك شویله جزاسی اوقوڭ عزیز یاشلرم
جهالتنڭ بلاسی یوقدر آنڭ بهاسی
چوقدر شویله جفاسی اوقوڭ عزیز یاشلرم
جهالتنڭ بلاسی رذالتدر جزاسی
علم آنڭ دواسی اوقوڭ عزیز یاشلرم
علم رحمت باقچه‌سی سعی آنڭ بارچه‌سی
مسعودیت جزاسی اوقوڭ عزیز یاشلرم
علمنڭ یوق اجزاسی دیانتدر اعلاسی
هم عملدر حلواسی عمل قیلڭ یاشلرم

حمد اولسون اول جناب خالقه
سلام اولسون اول رسول فـ

(۱) قز بالالرغه اوقرتقانده آتاسی دیگان اورنغه آناسی دیه اوقوتمالی.

حاب جمله‌سی والفاروقه
ای الهم ویر ترقی اسلامه
ایتدك بزلری اسلامیله
تنویر ایتدك ینه‌ده قرآنیله
شفیع المذنبین رسولیله
ای الهم ویر ترقی اسلامه
طانتدك حق یولی قرآنیله
تکلیف ایتدك بلوغی احکامیله
تم ایتدی فخر الانام قومینه
ای الهم ویر ترقی اسلامه
ان ایله نمازی وروزه‌نی
بایلر اوچون حج ایله وزکوتی
الام اوچون بنا ایتدك آنلری
ای الهم ویر ترقی اسلامه
فرض ایتدك بلمکی انسانلره
حاضر ایتدك جنتی احسانلره(١)
تدی چوق زمانلر بی وفا
ای الهم ویر ترقی اسلامه

ورنده احساندن قللق قیلمق معناسی مراددر.

شکر ایده‌لم بوکون آچلدق، کوزلری
سویله‌ر اولدق دینی ملی و
تیز زمان مقصوده ییتکز بزلری
ای الهم ویر ترقی
بابالرمز حاضر اولدی همته
علمی اولان خادم اولدی
صد هزاران شکر ایده‌بز آنلره
ای الهم ویر ترقی
جمله‌مزی اهل ئه‌یله‌ب دولته
هر عصرده خادم ئه‌یل
مستحق قیل در قیامت جنته
ای الهم ویر ترقی

مذکور شعرلرنك مرتبه‌سی معلمه کامله خانم قاسمیه جنابلرید